

Ostroh Academy
National University

**Jean Monnet Module Erasmus+
European Values and Identity Studies
587684-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-MODULE**

**Матеріали
Міжнародної наукової конференції
«Україна та цінності Європи:
культура, політика, освіта»**

м. Острозь, 5 червня 2020 року

**Острозь
2020**

УДК 32:008:37

*Рекомендовано до друку радою факультету
політико-інформаційного менеджменту
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 10 від 26 травня 2020 року)*

Редакційна колегія:

Шевчук Д. М., доктор філософських наук, професор (відповідальний за випуск);

Зайцев М. О., доктор філософських наук, професор;

Лебедюк В. М., кандидат наук з державного управління, доцент;

Шершньова О. В., кандидат наук з державного управління;

Карповець М. В., кандидат філософських наук, доцент;

Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта:
матеріали Міжнародної наукової конференції. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. 128 с.

DOI 10.25264/26.05.2020

В збірнику представлені матеріали Міжнародної наукової конференції «Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта», яка була проведена в Національному університеті «Острозька академія» 5 червня 2020 року в рамках проекту «European Values and Identity Studies» (587684-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-MODULE). Автори зосереджують увагу на актуальних проблемах європейський студій. Зокрема, розглянуто питання суті європейських цінностей, поширення євроскептицизму, формування європейської ідентичності, культурні та освітні проблеми, які постають перед європейськими суспільствами.

УДК 32:008:37

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Автори тез, 2020

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2020

ЗМІСТ

Тетяна Сидорук ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	5
Максим Карповець КРИЗА ТОЛЕРАНТНОСТІ В МУЛЬТИКУЛЬТУРНІЙ РЕАЛЬНОСТІ: ВИПАДОК МІГРАЦІЇ	10
Катерина Шевчук ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК ФУНДАМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ І ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	13
Сергій Рудько «ЧЕКЕРС-ПЛАН» І КРИЗА БРИТАНСЬКОГО УРЯДУ В КОНТЕКСТІ BREXIT	16
Марина Якимчук ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЄВРОСКЕПТИЦИЗМУ В ЄС	19
Петро Долганов ПАМ'ЯТЬ ПРО ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ І ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ	24
Віталій Мудраков ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТУ РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	33
Тетяна Шамсутдинова-Лебедюк ХРИСТИЯНСЬКО-ІСЛАМСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ	38
Оксана Пухонська КУЛЬТУРНИЙ ВИМІР УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІЙ ПЕРІОДУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ	43
Олена Ліфінцева РОЛЬ МИТЦЯ В СТРУКТУРІ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ	51
Олена Титар ТРАНСФОРМАЦІЯ КОЛЕКТИВНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ ПІД ВПЛИВОМ КУЛЬТУРИ ТУРИЗМУ	54
Ганна Костенко ЦІНА БЕЗПЕКИ І БЕЗПЕКА ЯК ЦІННІСТЬ: БЕНКЕТ БІОПОЛІТИКИ ПІД ЧАС COVID-19	69
Олександра Аксьонова ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ В АВСТРІЇ	76
Яна Дацюк ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ПОЛЬЩІ	82
Іванна Мальчевська СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ ІТАЛІЇ	88

Катерина Рябчук	
СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ ПОРТУГАЛІЇ	92
Яна Ходачук	
СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ ФІНЛЯНДІЇ	97
Олена Шершньова	
ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	102
Галина Немченко	
ГУМАНІСТИЧНИЙ КОНЦЕПТ ДОРОБКУ НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ	108
Наталія Овчаренко	
ТЕОРІЯ МЕТАФОРИ ДЖ. ЛАКОФФА ТА М. ДЖОНСОНА	110
Іван Немченко	
СОНЕТИ ВАЛЕРІЯ КУЛИКА І ЄВРОПЕЙСЬКА ТРАДИЦІЯ ЖАНРУ	113
Микола Зайцев	
ЧИ УНІВЕРСАЛЬНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ?	117
Віталій Лебедюк	
ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ У ЦІННІСНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	121
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	115

Катерина Шевчук

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК ФУНДАМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ І ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Впродовж останніх років Україна зробила багато рішучих кроків у формуванні власної європейської ідентичності, чітко окреслила свої пріоритети та напрям подальшого розвитку. Вибір цивілізаційної орієнтації є важливим не тільки для держави, але і для суспільства та кожного його представника. При цьому самих заяв про намір недостатньо. Необхідне розуміння сутності європейськості, а також осмислення тих цінностей, які лежали в основі формування європейської спільноти.

Відтак, варто з'ясувати сутність поняття «європейські цінності». Відразу ж виникає запитання, про які саме цінності йдеться? Чи під «європейськими цінностями» варто розуміти якісь специфічні цінності, які асоціюються саме з Європою? Позитивна відповідь на це запитання дозволила б припустити, що існує щось, що виділяє Європу серед інших геополітичних утворень в сучасному світі. Це також означало б, що можна говорити про «європейську ідентичність».

Як зауважує з цього приводу Зигмунт Бауман: «Скажи мені, які цінності ти визнаєш, то я розповім тобі, якою є твоя “ідентичність”» [3, 188]. Дослідник вважає, що у випадку Європи, котра надалі бореться за те, щоб наблизитися до стану, який би вона визнала слушним і бажаним, і яка ніколи не задовольняється досягнутим станом, – зв'язок, що поєднує цінності й ідентичність, без сумніву, є більш тісним, ніж в інших випадках.

То які ж вони – суто європейські цінності? Як слушно зауважує З. Бауман, європейські цінності за визначенням мають бути загальнолюдськими. Таким чином, їхньою визначальною рисою є універсальність.

Доволі ґрунтовним є аналіз основних європейських цінностей, запропонований Цветаном Тодоровим. Перше місце у його переліку належить «раціональності». Єдеться про типово європейський критицизм і самокритицизм. Відтак, бути раціональним в значенні, яке поняття «раціональності» отримало в європейській історії, означає ніколи не позбутися підозри, що накази розуму могли бути неправильно сприйняті або невідповідно втілені в життя, а тому необхідно бути вносити правки. Друге місце у списку Тодорова належить «справедливості». Характерним є те, що «справедливість» виявляє свою справжню силу тоді, коли суспільству закидають безправність, недотримання рівності, надання переваги одним за рахунок інших, корупцію і дискримінацію. Так, суспільство є «справедливим», коли не вважає себе достатньо справедливим і докладає зусиль, щоб це змінити. Наступною цінністю у списку Тодорова є «демократія». Демократія спирається на свободу громадян, це взаємопов'язані речі, одне творить інше і ним же твориться [5, s. 87].

Важливими рисами європейської ідентичності є відчуття належності до однієї спільноти і групова відповідальність за майбутнє, готовність піклуватися про спільне благо і прагнення шукати мирні шляхи для вирішення можливих конфліктів.

Значні виклики для усталеної картини сучасності в цілому і Європи як геополітичного і культурного утворення зокрема несе глобалізація. Саме глобалізація спричинила те, що, на відміну від панівної в часи панування національних держав логіки окопів і застінку, логіка глобальної відповідальності відкриває досі невідомі сторінки і спонукає до політичних експериментів [4, s. 104].

Якщо громадянська солідарність спирається на почуття групової ідентичності, то космополітична солідарність може спиратися лише на моральний універсалізм прав людини в ситуації, коли політична культура в глобальному вимірі не має спільного етико-політичного виміру, необхідного для виникнення глобальної спільноти.

Таким чином, Європу чекає непростий шлях становлення. Ефективна глобальна політика, яка засновується швидше на постійному всебічному діалозі, ніж на функціонуванні якогось глобального уряду, є так само безпрецедентною [3, 208]. Слушно зауважив Ю. Габермас, що Європі сьогодні наче надали другий шанс. «Вона не зможе скористатися ним на засадах силової політики минулого – лише за умов зміни засновків, а саме в неімперському процесі досягнення взаєморозуміння і вивчення досвіду інших культур» [1, с. 68].

Тому на разі не відомо, який вигляд матимуть в майбутньому європейські політичні інституції, а також те, чи теперішні структури «глобальної політики» відповідатимуть вимогам нового глобалізму. Логіка глобальної відповідальності, якщо буде визнана і отримає перевагу над іншими, може сприяти тому, що Європа знову стане глобальним зразком для наслідування. Завдяки цій логіці зможе використати свої цінності й політичний/етичний досвід демократичного управління для появи цілком відкритої, загальнолюдської спільноти. Як твердить З. Бауман, лише тоді Європа виконає свою місію. Лише в межах такої спільноти цінності, що підсвічують європейські амбіції і мрії можуть розраховувати на безпеку [3, 212].

Література:

1. Габермас Ю. Громадянство і національна ідентичність. *Умови громадянства* / За ред. Варта ван Стінбергена. Київ, 2005.
2. Культурні цінності Європи / За ред. Г. Йоаса і К. Вірандта. К.: Дух і літера, 2014. 552 с.
3. Bauman Z. Europa niedokończona przygoda. Kraków, 2005. 215 s.
4. Habermas J. The Postnational Constellation: Political Essays, trans / By M. Pensky. Polity, Cambridge, 2001.
5. Todorov T. Le nouveau desordre mondial, Robert Laffont. Paris, 2003.

Наукове видання

**Матеріали Міжнародної наукової конференції
«Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта»**

(Острозьк, 5 червня 2020 р.)

Відповідальний за випуск *Д. М. Шевчук*
Комп'ютерна верстка *Н. О. Крушинської*

Формат 42х30/4. Ум. друк. арк. 7,44. Наклад 100 пр. Зам. № 37–20.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «TimesNewRoman»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острозьк, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Виготовлено ФОП видавець Свиначук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+38096) 649 20 20, e-mail: 35800@ukr.net.